GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 276. *Vinerĭ 13 (25) Decemvre.* **1885.**

Brașovŭ, 12 Decemvre 1885.

In vremurile de aḍĭ este bine ca omulŭ sĕ fiă cu mare băgare de sémă. căcĭ nu scie nimenĭ înainte din care tufă va eși iepurele.

Acum se demaschéză intențiunea gónei și larmei pusă în scenă din incidentulŭ proclamației pretinsei „irredente“ de adversarii némului românescŭ și din nenorocire sprijinită, cu voiă orĭ făr de voiă, și de unii din sînulŭ nostru.

Declarația „precautặ“ și „circumspectă,“ a ministrului Brătianu cu privire la espulsații ardelenĭ a pusŭ vêrfŭ acestei petrecanii inscenată de ḍiare și étă ce ese din găócea nedumeririlorŭ guvernanțilorŭ noștri, prin graiulŭ oficiosului „Pester Lloyd“ dela 22 Decemvre:

„Este necesarŭ ca și opiniunea publică a Ungariei sĕ iasă din nepăsarea ei, și sĕ se ocupe de Transilvania, de acestŭ punctŭ espusŭ alŭ corónei s-lui Stefanŭ. Cu ordonanțe polițienescĭ nu se póte ajuta Ardealulului. Spre însănătoșarea lui politică este de lipsă o reformă radicală a administrațiunei, care sĕ aducă la deplina valóre idea de statŭ.“

„Décă este ceva ce ne aviséză la aceea ca administrațiunea sĕ fiă tótă în mânile statului, atuncĭ acésta este Transilvania. Aicĭ spiritele sunt și pregătite pentru o reformă seriósă, dar n'ar fi destulŭ cu reforma administrațiunei, ci ar fi de lipsă și de administratorĭ, și încă de cei mai bunĭ spre a guverna Transilvania. Contrarii noștri înregistréză pe fiecare ḍi și pe fiecare oră, cum e representatŭ statulŭ ungarŭ, cum se esecută acolo voința lui, pe ce tréptă de cultură se află organele lui de acolo, ce însușirĭ ale caracterului manifestéză ele, cum esercéză dreptulŭ și imparțialitatea, cum se disciplinéză ei înși-șĭ și ce disciplină impnnŭ altora. Nu este eróre, nu este delictŭ, a căruia veste însutitŭ mărită sĕ nu mérgă peste granițặ.

„Dér cu acéstă reformă și întroducere de bunĭ administratorĭ încă nu ar fi încheiatŭ șirulŭ problemelorŭ ce le are statulŭ față cu Transilvania. Căcĭ décă uniunea acestei țĕrĭ are încă atâtea lacune în privința administrativă, atuncĭ în privința economică ea este și mai pnținŭ realisată. In tóte privințele, țéra Ardélului este în contact mai de aprópe cu Bucurescii, cu Viena ba și cu Hamburgulŭ, decâtŭ cu Budapesta, cu fabricele, comercianții și băncile ei. Și totușĭ ḍicemŭ lumei nóstre comerciale se *cuceréscă Orientulŭ* — ea *care nu póte cucerí nicĭ măcarŭ Transilvania* ce stă înaintea ei cu porțile deschise.

„Dar legătura economică a Transilvaniei cu capitala mai posede încă și altŭ interesŭ însemnatŭ politicŭ. Noua ordine politică a adusŭ Ardélului fără îndoiélă diferite avantage (?); dar' departe de a-i fi compensatŭ totŭ ce-a perdutŭ deodată cu posițiunea sa semi-autonomă. La acésta mai vine, că periculele și greutățile periodului de trecere economicŭ, carĭ apasă greu și asupra Ungariei, sunt încă și mai greu de învinsŭ pentru Ardélŭ, care a rĕmasŭ tare îndĕrĕtŭ în economiă și cultură. Cine ar putea sĕ ne arate, încâtŭ contribue derăpănarea economică la promovarea acelei disposițiunĭ, care ar voí sĕ cadă stările actuale?

„La acésta sĕ mai adauge slăbirea ' continuă a puterii de resitență a elementelorŭ celorŭ mai supuse politicesce statului. Industrii întregĭ au fostŭ paralisate pe teritoriulŭ Transilvaniei, séu suntŭ în dóga morții luptându-se în modŭ eroicŭ pentru a se susținé câtŭ mai multŭ cu tótă părăginirea lorŭ. Dér ceea ce vine în loculŭ acestorŭ industrii, n'are viéță și vegetéză numai ici și colea ca plantele părăsite. Vechia industriă, o adevĕrată industriă, pere, și cine scie ce vine în loculŭ ei? Trebue sĕ avemŭ înaintea ochilorŭ, că aicea nu-i vorbă de acele creature burgese, slăbănóge, fără putere de viéță, carĭ vinŭ la noi mereu sĕ céră protecțiune; sunt lucrătorĭ harnicĭ, carĭ trebue sĕ îngenunche, pentru că constelațiunea economică îi află nepregătițĭ, mai alesŭ nepregătițĭ cu capitalulŭ de care au trebuință.

„Așa stă aḍĭ lucrulŭ cu Transilvania și numai în lumina acésta reiese pericululŭ acelorŭ manifestațiunĭ, ce le indigitéză precautulŭ discursŭ alŭ lui Brătianu. O Transilvaniă cu administrațiune de statŭ, condusă de amploiațĭ humanĭ, întegrĭ și instruițĭ; o Transilvaniă, care ar depinde cu tóte fibrele existenței sale economice și financiare de Budapeșta, și ar primi de aicĭ impulsurile bunăstării sale materiale și a recreării sale industriale: o asemene Transilvaniă ar fi cetățuia tare a Ungariei. Atuncĭ amŭ puté sĕ rîdemŭ de nisce placate roșii rĕspândite de nisce vagabonḍĭ făr' de patriă, sĕ rîdemŭ de ele ca de-o glumă próstă.

„Până când însă nu vorŭ fi împlinite aceste condițiunĭ, fiecare inimicŭ în Transilvania va fi periculosŭ și, fără de a voi sĕ descoperimŭ în modŭ artificialŭ trădătorĭ de patriă, nu vomŭ puté totușĭ sĕ negămŭ, că asupra nicĭ unui punctŭ alŭ Ungariei nu suntŭ îndreptate atâtea privirĭ inimice ca asupra Transilvaniei.“

Armistițiulŭ.

După multă bătaiă de capŭ, puterile au isbutitŭ sĕ încheiă între Sêrbĭ și Bulgarĭ unŭ armistițiu, întemeiatŭ pe năsipŭ. Astăḍĭ suntemŭ în posițiune de a complecta condițiunile în carĭ s'a pusŭ deocamdată capĕtŭ rĕsboiului sêrbo-bulgarŭ, póte că în primăvéră sĕ reîncépă cu mai multă furiă, amenințândŭ sĕ trécă chiar peste hotarele celorŭ douĕ state indușmănite. Étă acele condițiunĭ:

1. Armistițiulŭ va dura până la 1 Martie, pentru ca până atuncĭ sĕ se ajungă la încheiarea păcii. La acéstă epocă armistițiulŭ va fi prelungitŭ de dreptŭ dacă pacea n'a fostŭ semnată până atuncĭ *Dér décă armistițiulŭ va trebui sĕ fiă ruptŭ după 1 Martie, denunțarea lui va trebui sĕ se facă cu ḍece ḍile înainte de reînceperea ostilitățilorŭ.*

2. Deșertarea Bulgariei de către Sêrbĭ va începe la 25 curentŭ și a Sêrbiei de către Bulgarĭ la 27 curentŭ. Teritoriele deșertate vorŭ fi reocupate, cincĭ ḍile după deșertare de trupele naționale, autoritățile administrative însĕ îșĭ vorŭ relua puterile lorŭ chiarŭ în ḍiua deșertării.

3. Fruntaria celorŭ douĕ state va servi ca liniă de delimitare. O zonă neutră de trei chilometri se va stabili de cele douĕ părțĭ ale fruntariei.

4. Delegațĭ sêrbĭ și bulgarĭ vorŭ regula cestiunea rănițilorŭ și prisonierilorŭ.

5. Delegații însărcinațĭ cu negociările relative la încheiarea păcii vorŭ fi numițĭ imediatŭ.

Comisiunea a fostŭ presidată de loc. colonelŭ Cerutti, atașatulŭ militarŭ alŭ Italiei la Viena, și compusă din colonelulŭ contele de Salles pentru Francia, colonelulŭ contele de Wedell pentru Germania, din colonelulŭ Pimrose pentru Anglia, colonelulŭ br. Kaulbars pentru Rusia, generalulŭ Șakir-pașa pentru Turcia și colonelulŭ Rosemberg pentru Austria. Căpitanii 'bulgarĭ Panoff și Vinaroff, colonelii sêrbĭ Topalovicĭ și Milanovicĭ au fostŭ adaușĭ la comisiune cu votŭ consultativŭ.

Bulgarii suntŭ cu totulŭ nemulțămițĭ cu condițiunile cum s'a încheiatŭ armistițiulŭ, și mai cu sémă armata bulgară, care s'aștepta la o altă satisfacțiune. Ea aștepta adecă, ca condițiunea deșertării sĕ fiă de așa natură, incâtŭ sĕ consacre succesele sale.

Ce sfêrșitŭ va avea armistițiulŭ, ne dă a înțelege oficiosulŭ ḍiarŭ sêrbescŭ „Videlo“, care publică la 22 Decemvre, adecă o ḍi după încheiarea armistițiului, unŭ articulŭ eșitŭ din condeiulŭ unui distinsŭ membru alŭ partidei progresiste. Intre altele se ḍice în acelŭ articulŭ:

„Serbia nu vrea nicĭdecum sĕ róge Europa, d'a interḍice Bulgarilorŭ sĕ năvăléscă din nou în Serbia, ci din contră vrea și doresce Serbia cu hotărîre rĕsboiulŭ, ca sĕ arate publicului de ce soiu suntŭ presupusele victorii bulgare și ce considerare merită acestea în generalŭ.“

Ministrulŭ Brătianu și foile unguresci.

Asupra declarărei d-lui ministru-președinte Brătianu cu privire la espulsații ardelenĭ în ședința senatului dela 4 Decemvre st. v. scrie organulŭ d-lui Tisza „Nemzet“ din Pesta următórele:

„Ce s'a petrecutŭ cu privire la afacerile „irredentei“ în Senatulŭ din Bucurescĭ, putemŭ înregistra cu bucuriă. Primulŭ ministru Brătianu a condamnatŭ din capulŭ locului aceste agitațiunĭ necalificabile și s'a declaratŭ astfelŭ, cum numai dela unŭ bărbatŭ de statŭ putemŭ aștepta, care e responsabilŭ de faptele sale, sêmțesce și scie de ce luptă. Cercurile politice maghiare nu se potŭ retrage dela aprobarea acestui faptŭ și noi, carĭ de multe orĭ amŭ datŭ de scire, când amŭ vĕḍutŭ în Bucurescĭ vr'unŭ cuvêntŭ alŭ nĕcazurilorŭ ardelene nu putemŭ retăcé, că ce a ḍisŭ Brătianu în acéstă afacere, a ḍis'o bine. Espulsările au fostŭ urmarea firéscă a relațiunilorŭ pacínice și amicale între noi și România, ér declarațiunea, ce a făcut'o Brătianu în Senatŭ la 4/16 Decemvre a fostŭ motivarea și esplicarea espulsărilorŭ. Acéstă motivare nu ne póte lăsa în dubiu despre aceea, că România n'a putută și nicĭ nu póte fi complicele meschinării plănuite contra Ungariei. In declarațiunea lui Brătianu e ḍisŭ, că planurile de rĕsturnare îndreptate contra nóstră, nu numai că nu potŭ conta în sprijinulŭ României, ci vorŭ întêmpina chiar oposiția și condemnarea ei. „Amŭ spusŭ Românilorŭ de dincolo de Carpațĭ, că nu trebue sĕ ne impue politica lorŭ, noi n'avemŭ acum nicĭ o lipsă de aceea polică,“ astfelŭ a grăitŭ primulŭ ministru românŭ și a adausŭ, că ce voescŭ Românii ungurenĭ a face în interesulŭ scopurilorŭ și nisuințelorŭ lorŭ, s'o facă *aicĭ acasă* și s'o facă așa ca sĕ le fiă spre bine. Cu alte cuvinte, și în Bucurescĭ totŭ așa suntŭ sfătuițĭ ca în Brașovŭ de către fișpanulŭ Bethlen, decâtŭ care sfătuire mai cu minte și mai bună nicĭ noi nu le putemŭ da. Folosi va acésta orĭ ba, ni-o va arăta viitorulŭ. Ar fi numai spre rĕulŭ lorŭ, dacă ar merge până a nu asculta nicĭ de sfaturile binevoitóre!“

„Kolozsvári Közlöny“ dela 23 Decemvre a. c. scrie cu privire la aceeașĭ declare între altele:

Așadéră ministrulŭ-președinte alŭ României nu numai că a măturatŭ, cu o sricteță neînduplecată din patria sa acele elemente dubie, carĭ au plămăditŭ aceea proclamațiune, ci încă și astăḍĭ cu otărîre respinge dela sine, dela guvernulŭ sĕu, dela patria sa »politica Românilorŭ de peste Carpațĭ“ și Senatulŭ cu marĭ aplause primesce spre sciință declarațiunea. Proclamațiunei irredentei avemŭ de a-i mulțămi aceea lămurită enunciațiune și proclamațiunei irredente au de a-i mulțămi și agitatorii noștri fanaticĭ și egoiștĭ acéstă lecțiune. Noi trăgemŭ dintr'însa conclusiunile pe séma nóstră. Óre avé-orŭ ei atâta minte ca sĕ înțelégă și ei consecințele pentru dênșii? In adevĕrŭ nu scimŭ, ba nicĭ nu cutezămŭ a spera acésta dela puținii conducĕtorĭ românĭ lipsițĭ de armată. Dér din norocire rătăcirile lorŭ nu schimbă întru nimicŭ starea lucrurilorŭ, nicĭ nu clatină temeliile instituțiunilorŭ statului nostru, nicĭ nu adormŭ atențiunea guvernului și nicĭ pe guvernulŭ României nu-lŭ conducŭ pe căi piezișe, că ei continuă a cârti și a-șĭ face ilusiunĭ vane e adevĕratŭ, déră nu e periculosŭ. Sĕ viseze numai!.....

SCIRILE ḌILEI.

Balulŭ *reuniunei femeilorŭ române* din *Brașovŭ* va fi în 8/20 Ianuariu 1886 în sala otelului Nr. 1.

—0—

Episcopulŭ din *Stuhlweissenburg*, D-r. Emerich Pauer, în urma unei hotărîrĭ a representanței orășenescĭ, a pro-

vocatŭ oficiulŭ preoțescŭ din preurbiulŭ d'acolo, ca de aci înainte serviciulŭ divinŭ germanŭ sĕ'lŭ oficieze numai în limba maghiară. „Ellenzék" dice, că pentru așa ceva nu mai trebuia o hotărîre orășenéscă, Negreșitŭ, de-a dreptulŭ cu toporu, ce atâtea hotărîrĭ.

—0—

Arestanții din penitenciarulŭ *Turdei* s'au revoitatŭ la 18 Decemvre n. Au fostŭ răniți doi păzitorĭ și mai mulțĭ arestanțĭ. Revolta a fostŭ potolită.

—0—

Rară pasĕre mai e *Antonŭ Jovianŭ* din Murĕșŭ-Uióra și strașnicŭ „patriotŭ," dacă a datŭ elŭ 7 fl. „Kulturegylet"-ului. „Ellenzék" dice, că n'a putut'o chita acéstă sumă până acuma, din causa încurcăturilorŭ. Rele semne, dacă de-acuma s'au încurcatŭ socotelele „Kulturegylet"-ului.

—0—

După o statistică a orașului Clușiu din 1 Decemvre a. c., numĕrulŭ locuitorilorŭ de acolo se urcă la 31,612.

—0—

»Kolozsvári Közlöny« în unulŭ din numerii trecuțĭ scrisese, că în acestŭ anŭ 21 sinuciderĭ s'au întêmplatŭ în Clușiu. Astădĭ totŭ aceeașĭ fóiă aduce scirea, că numĕrulŭ sinuciderilorŭ s'a înmulțitŭ cu 2. Erĭ nóptea s'a sinucisŭ o cântărĕță tînĕră și frumósă, anume Sziklai A., care în preséra sinuciderii a debutatŭ prima óră pe scena teatrului naționalŭ din Clușiu cu bunŭ succesŭ. Causa sinuciderii ar fi pĕrdalnica de dragoste. Totŭ în nóptea aceea s'a sinucisŭ unŭ țiganŭ sĕracŭ.

—0—

Se dice, că defunctulŭ rege Alfonso ar fi lăsatŭ după sine manuscripte prețióse despre partidulŭ Carlistŭ, cu a cărorŭ studiare se ocupă regina Christina. Se dice încă, că Don Carlos ar fi luatŭ 10 milióne francĭ împrumutŭ dela o bancă mare din Londra.

Câmpia Transilvaniei, 20 Decemvre a. c.

(Fondulŭ preoțilorŭ deficienți, alŭ vĕduvelorŭ preotese și alŭ orfanilorŭ de preoți din Archidiecesa gr. cat. a Albei-Iuliei).

Dilele trecute preoții acestei Archidiecese, pe basa ordinațiunei consistoriale dela 24 Noemvre a. c. Nr. 3512, îndreptată cătră tóte oficiale protopopescĭ, au fostŭ provocațĭ sĕ-șĭ dé fiecare dechiarațiune separată, décă mai voiesce a continua contribuirile anualĭ la fondulŭ susŭ numitŭ orĭ ba. Nu-mĭ este în datină a judecă faptele nimĕnui, cu atâtŭ mai puținŭ ale Veneratei superiorităţĭ bisericescĭ, când am vĕdutŭ însĕ, că o cestiune de unŭ momentŭ atâtŭ de înaltŭ și publicŭ, se tractéză — precum mĭ-s'a vĕdutŭ mie din ordinațiunea amintită — în așa modŭ tainicŭ și cu órecare nepăsare, m'am întristatŭ.

Abia de două decenii încóce veni în minte preoțimei nóstre a-șĭ asigura viitorulŭ. Abia de două decenii încóce a începutŭ a-se înființa în diecesele nóstre câte unŭ fondŭ, din care preoții îngreunațĭ de adâncĭ bĕtrânețe orĭ supușĭ altorŭ neputințe și defecte corporale — în urma cărora n'ar fi în stare a'șĭ îndeplini oficiulŭ preoțescŭ — precum și vĕduvele praotese și orfanii de preoțĭ — ca sĕ nu fie avisațĭ a-șĭ câștiga pânea de tóte dilele, servindŭ, sĕ se ajute sub forma unei pensiunĭ anuale.

E dreptŭ, că încă fericitului episcopŭ de piă amintire Lemeny în tómna anu'ui 1838 îi succese a face în diecesa de atuncĭ a Făgărașului începutulŭ unui astfelŭ de fondŭ, dér contribuirile anuale, la carĭ s'a deobligatŭ clerulŭ, prin evenimentele anului 1848 au încetatŭ, și numai în 1865 — târdiu după reactivarea Metropoliei și înființarea dieceselorŭ din Gherla și Lugoșŭ, și după ce din capitalulŭ adunatŭ o parte numai — care a pututŭ scăpa norocosă din consumătorulŭ anŭ 1848 — s'a împărțitŭ între Archidiecesă și numitele diecese — a începutŭ a se continua de nou acele contribuirĭ în fiecare diecesă separatŭ.

Décă caută omulŭ la scopulŭ acestorŭ fondurĭ și la vitregile împrejurărĭ între carĭ trăescŭ preoții noștrĭ, și carĭ nu-i lasă a-șĭ câștiga fiecarele în deosebĭ mijlóce de subsistință necesare în timpurĭ de restriște, ce-lŭ potŭ ajunge pe dênsulŭ séu familia sa, amĕsuratŭ statului sĕu — trebue sĕ mărturisimŭ că e fórte înaltŭ, e într'adevĕrŭ filantropicŭ, dér décă suntemŭ cu atențiune la zelulŭ cu care cei chemațĭ îmbrățișéză unŭ scopŭ atâtŭ de mărețŭ și la mijlócele, de carĭ se folosescŭ întru ajungerea lui, inima omului celui mai nepăsătorŭ încă se ample de amărăciune.

Departe de mine a presupune, că dóră preoțimea nóstră ar sta indiferentă în fața filantropiei, când așŭ afirmá așa ceva, așŭ pĕcătui, dér că chiar față de sine și ai sĕi nu desvóltă activitatea dorită nu póte nega nimenĭ.

Nu-mĭ este în cugetŭ a face istoriculŭ acestorŭ fondurĭ din tóte diecesele provinciei nóstre Metropolitane ba nicĭ baremĭ a arĕta actuala lorŭ stare în diecesele sufragane, ci mĕ mărginescŭ numai a caracterisă în puține cuvinte activitatea, ce se vede din ordinațiunea consistorială amintită la începutŭ, că o deprindŭ cei chiămațĭ față de fondulŭ din cestiune în archidiecesă, amĕsuratŭ stărei lui de astădĭ, după 20 și mai bine de anĭ.

Una sută de mii (100,000) fiorinĭ, este suma care se dice, că e statulŭ activŭ alŭ acestui fondŭ. Frumosŭ capitalŭ cu adevĕratŭ, dér ce consolațiune potŭ vĕrsa percentele lui în sufletele a 200 (două sute) — de nu mai bine — preoțĭ deficiențĭ, orfanĭ de preoțĭ și vĕduve preotese cu altă seriă de orfanĭ?! Cu 30 fl. care póte fi maximu'ŭ sumei — ce s'ar puté da membrilorŭ unei familii e în stare a trăi onestŭ unŭ preotŭ neabilŭ de oficiulŭ preoțescŭ și ca atare lipsitŭ de orĭ ce beneficiu?! O vĕduvă preotésă póte da la 3—4 orfanĭ — ca se nu dicŭ mai mulțĭ — cu 30 fl. crescerea cuvenită unorŭ fii de preotŭ?! Nu-'sŭ óre aceștia silițĭ — cu lacrimile în ochĭ abdicêndŭ de cea mai din urmă aspirațiune la vr'o crescere, sĕ-șĭ câștige pânea de tóte dilele prin serviciulŭ amarŭ, ca sĕ nu dicŭ prin cerșitoritŭ?! Durerosŭ lucru, și de trei orĭ durerosŭ că se dau casurĭ de acestea și astădĭ, în timpulŭ care cutéză a se mândri cu reuniunile și asociațiunile filantropice umanitare.

Părinții noștrĭ în înprejurărĭ cu multŭ mai vitrege, mai sinistre, ca sĕ nu dicŭ insuportabile chiar, se deobligau a aduna prin colecte decĭ de mii fl. în câte 4—5 anĭ.

Așa îmĭ spunŭ bĕtrânii
Că făcéu p'atuncĭ Românii.

Și óre de unde atâta apatiă? Nu înțelegŭ preoții noștri spiritulŭ filantropiei, ce se pare că pe di ce merge câștigă mai multŭ tĕrêmŭ în lume? potŭ ei privi cu nepăsare la unŭ fiu de preotŭ, care îșĭ câștigă și adĭ pânea de tóte dilele prin serviciu amarŭ? Ba nu, alta e buba.

Lipsesce câmpulŭ de înțelegere, lipsesce tĕrêmulŭ de așĭ puté împărtăși unulŭ altuia ideile.

Cu finea anului curentŭ espiră terminulŭ de 10 anĭ statoritŭ în 1875 ca terminŭ pentru continuarea contribuirilorŭ la fondulŭ din cestiune. In urma acestei împrejurărĭ ne așteptamŭ — și credŭ, cu dreptŭ cuvêntŭ, — ca Veneratulŭ consistorŭ Archidiecesanŭ — ca unulŭ, care mai bine póte înțelege, că acestŭ fondŭ nu se póte mărgini numai la capitalulŭ de astădĭ — prin unŭ circularŭ îndreptatŭ cătră întregŭ clerulŭ Archidiecesanŭ — precum se întêmplă în casurĭ de multe orĭ chiarŭ fără de nicĭ unŭ interesŭ séu valóre — sĕ fi espusŭ starea fondului, și prin motive demne de unŭ scopŭ atâtŭ de sântŭ, sĕ fi mișcatŭ preoțimea la continuarea contribuirilorŭ, și încă cu o sumă mai mare, ca câtŭ mai fără amânare, sĕ se vĕdă, baremĭ pe jumĕtate, ajunsŭ scopulŭ de multŭ doritŭ. Ba, pentru asigurarea unei reușințe favorabile scopului, sĕ se fi demandatŭ adunarea preoților în sinóde protopopescĭ, unde, după consultațiunĭ amĕsurate causei, se decidă décă mai voiescŭ a continua contribuirile orĭ ba, și décă da, cu ce sumă? și nu cumva au aflatŭ defectuósă modalitatea de până acum? în care casŭ, în ce sensŭ cugetă a se modifica?

Dér ce sĕ vedĭ? ce nicĭ n'ar fi pututŭ cugeta nimenĭ, ca din chiarŭ seninŭ, te tredescĭ într'o bună dimineță cu precisa provocare protopopéscă ca sĕ-țĭ dai declarațiune separată, décă maĭ voiescĭ a contribui orĭ ba, și în casŭ afirmativŭ, pre lângă ce modalitate? și cu ce sumă? și încă în terminulŭ celŭ mai scurtŭ. Acum, poftimŭ! dă-țĭ dechiarațiune, vréi, nu vréi; de nu vréi bine, de vréi, totŭ atâtŭ, numai te dechiară, fără nicĭ unŭ esemplu și fără a-țĭ păsa câtŭ de puținŭ, că vecinulŭ tĕu ce cugetă? ce sémțesce? și ce sensŭ o sĕ dea dechiarațiunei sale?!

E óre acéstă procedere corectă? asigură procedura acésta viitorulŭ doritŭ alŭ fondului? Puțină speranță póte omulŭ nutri!

Nu era o mândriă sântă a vedé pe preoții noștri adunațĭ în sinóde protopopescĭ, deliberândŭ cu gravitate și consultându-se frățesce despre asigurarea subsistenței invalidilorŭ și orfanilorŭ sĕi căduțĭ victimă zelului lorŭ apostolicŭ? Orĭ dóră am gătat'o de totŭ și cu sinódele protopopescĭ? Décă acéstă causă n'a meritatŭ convocarea acelora, atuncĭ nu e în stare omulŭ a pricepe, care causă o arŭ merita!!

S'au, décă din óre care respecte ale politicei dominante, pentru încunjurarea unorŭ neplăcerĭ, carĭ s'ar fi pututŭ întêmpla, nu s'a aflatŭ consultă convocarea preoților în sinóde protopopescĭ, era frumosŭ ca baremĭ în „Fóia basericéscă," care se redactéza sub auspiciele Veneratului Consistorŭ sĕ se fi pusŭ pe tapetŭ cestiunea acestui fondŭ celŭ puținŭ cu 2 lunĭ mai înainte. In un cas, ca acesta câtŭ nu s'ar fi putut orienta preoțimea? Acéstă fóiă însĕ încă se ocupă cu alte de tóte și numai în N-rulŭ din 10 a curentei, după ce — potŭ dice — mai toțĭ preoții șĭ-au datŭ dechiarațiunea, în unŭ articlu intitulatŭ: Contribuirile la fondulŭ deficienților, a vĕduvelorŭ și a orfanilorŭ de preoțĭ, aduce scirea despre pașii Veneratului Consistorŭ în acestŭ respectŭ, ca și când ar aduce la cunoscința publicului cetitorŭ nu sciu ce noutate. Deși târdiu, totușĭ am cetitŭ cu sete acelŭ articlu precum credŭ, că l'au cetitŭ toțĭ cei interesațĭ, consolațiunea sufletéscă însĕ ce-o speram mi s'a schimbatŭ în amărăciune, nu din causa părerilorŭ unilaterale espuse întrênsulŭ ci din a afirmațiunei sale, unde dice, că Prea Veneratulŭ ordinariatŭ Metropolitanŭ a esmisŭ unŭ circularŭ cătră întregŭ clerulŭ Archidiecesanŭ în causa acestui fondŭ.

Mi-arŭ plăcea sĕ-mĭ spună Clarissimulŭ Domnŭ Redactorŭ alŭ foiei bisericescĭ, unde și când a vĕdutŭ

FOILETONŬ.

I Romeni nella Monarchia Austro-Ungarica

(Fine).

La pagina 13 a studiului sĕu, d. Sanminiatelli recunósce pe deplinŭ serviciele pe carĭ Românii le aduseseră creștinătății în secolele XVI și XVII luptându-se în contra Turcilorŭ, și décă adauge că în luptele pentru libertatea și independința Transilvaniei în contra pretențiunilorŭ, sovrechiamente dominatrici, ale casei d'Austria, numele Românilorŭ nu se vĕdŭ, causa acestei afirmațiunĭ stă în aceea, că Românii preferea dominațiunea austriacă dominațiunei mai multŭ de câtŭ barbare a magnaților ungurĭ.

*

In ceea ce privesce starea actuală a Românilorŭ transilvănenĭ, d. Șanminiatelli o cunósce pe deplinŭ, d-sa enumĕră efectele acelei monscruosa disuguaglianza, acelui malintenso esclusivismo nazionale, acelorŭ stranissime configurazioni electorale, tóte, berlanturĭ ale politicei maghiare și ale acelei legĭ electorale, care dă Transilvaniei o pocită asemĕnare cu țéra clasică a libertăților constituționale cu Anglia, — cum observă cu ironiă publicistulŭ italianŭ.

Și într'adevĕrŭ, cum vrețĭ óre ca străinulŭ sĕ nu se mire și sĕ nu se crucéscă, când vede că Abrudulŭ cu 178 de alegĕtorĭ trămite unŭ deputatŭ, ér 50—60,000 de Românĭ trămitŭ totŭ unŭ deputatŭ? Și cum vrețĭ ca conclusiunile lui sĕ nu fiă atâtŭ de sumbre și atâtŭ de cobitóre pentru statulŭ maghiarŭ, când la fie-ce pasŭ, fiă în politică, fiă în administrațiune, fiă în scólă, fiă în armata statului, elŭ nu vede decâtŭ ură, competițiunĭ și rivalitățĭ naționale incurabile pentru vecĭă. Și spune, și nu uită a adauge că nu numai Românii dér tóte celelalte naționalitățĭ mergŭ înainte pe acéstă cale a opozițiunei la tórtă și ireconciliabile, cu atâtŭ mai multŭ și cu atâtŭ mai primejdiosŭ pentru domnii dela Pesta cu câtŭ *la considetta intelligenza* a fiăcărorŭ acestorŭ naționalitățĭ, și anume *i preti, i maestri, i notari, gliscrivani* se înmulțescŭ și prin urmare vĕdŭ și mai bine nelegiuirile acelora pe carĭ d'atâta timpŭ îi rabdă pe spinarea lorŭ.

Răbdarea va avea unŭ termenŭ cu atâtŭ mai scurtŭ cu câtŭ și dominatorii se înmulțescŭ. Căcĭ, după cum o semnală într'o notă și d. Sanminiatelli, și după cum ne aducemŭ aminte că și Mommsen în călĕtoria lui la Pesta o recunoscea luând'o în zeflemea ca mai în urmă diariștii dela Viena, — Ungurii se înmulțescŭ mulțămită hotărîrei ce au luatŭ de a primi și privi ca Ungurĭ pe toțĭ Ovreii, Nemții și Slovacii carĭ sciu ungaresce și vor sĕ-și schimbe numele și sĕ și-lŭ maghiariseze câtŭ mai sdravănŭ posibilŭ. Atila și cu Arpad s'orŭ fi strămbândŭ de ciudă în Edenulŭ maghiarŭ, vĕdêndu-șĭ descendenții ce le dau adĭ ómenii de statŭ dela Buda-Pesta, dér altfelŭ cum s'ar mai puté umfla statisticile și cum s'arŭ mai putea arĕta strĕinilorŭ firme maghiare prin Buda-Pesta unde — nu dicemŭ noi, ci *Egyetértés* de mai alaltăierĭ — nouă din dece neguștorĭ nu suntŭ maghiarĭ.

*

Cam astfelŭ e studiulŭ publicatŭ ântêiu în *Rassegna di Scienze Sociale e Politiche* ș'apoi trasŭ în broșure de d. Donato Sanminiatelli. Venindŭ după »La Hongrie Sociale et Politique« a d-lui Angelo de Gubernatis și și după „La Patrie Hongroise« a d-nei Edmond Adam, »Romeni nella Monarchia Austro-ungarica« vorŭ face unŭ bine fórte simțitorŭ causei române din Transilvania.

Publiculŭ luminatŭ, și în specie adevĕrații ómenĭ de statŭ ai Europei când vorŭ fi sĕ-șĭ dea cuvêntulŭ asupra cestiunei naționalităților din Austro-Ungaria și anume din partea sud-orientală a bĕtrânului imperiu vorŭ avé la îndemână pentru a studia cestiunea pe lângă documentele falșe, rĕu voitóre și interesate, și pe unele deși nu multe, ai cărorŭ autorĭ s'au silitŭ și au ajunsŭ, a elucida starea cestiunei astfelŭ cum este și numai astfelŭ cum este.

Printre acești din urmă autorĭ, noi vomŭ numĕra totdéuna cu recunoscĕtóre prieteniă și cu frățéscă afecțiune pe d. Donato Sanminiatelli.

Gion.

(Românulŭ.)

acelŭ circularŭ? Preoţii şi-au datŭ dechiaraţiunea de multŭ, dér numai în urma provocărei oficielorŭ protopopescĭ. Circulariu dela Prea Veneratulŭ ordinariatŭ Metropolitanŭ în acéstă causă nu credŭ că s'a învrednicitŭ unŭ singurŭ preotŭ în tótă Archidiecesa a vedé şi a primi afară de oficiele protopopescĭ; că, décă li s'ar fi trimisŭ cerculare pentru tóte parochiele, nu le-au distribuitŭ din negligenţă, în casulŭ acesta nu se póte admite. Ce cerculară a vĕdutŭ dér Clarissimulŭ domnŭ Redactorŭ? orĭ dórĕ înaintea Clarităţii sale numai protopopii formézĕ întregŭ clerulŭ archidiecesanŭ? D'apoi preoţii óre ce'sŭ?! o turmă fără de nicĭ unŭ intelectŭ?! Sĕrmanii de noi!!!

Am datŭ cursŭ liberŭ acestorŭ simţĕminte motivatŭ de amărăciunea ce mĭ-a umplutŭ sufletulŭ vĕdêndŭ în ce modŭ se espunŭ nimicirei vechile nóstre instituţiunĭ bii sericescĭ cum e şi sinodalitatea, singură căreia are a se mulţămi esistinţa nóstră bisericéscă şi naţională; vĕdêndŭ în ce modŭ sĕ ia preoţimei nóstre chiarŭ posibilitatea de aşĭ puté croi o sórte mai bună asigurândŭ viitorulŭ sĕu şi alŭ familielorŭ sale; vĕdêndŭ în fine câtŭ suntŭ de desconsideraţĭ preoţii dela sate, cărora le încumbe cutare şi cutare obligamentŭ, carĭ suntŭ chemaţĭ pentru cutare şi cutare misiune, carĭ suntŭ îndatoraţĭ la cutare şi cutare sarcină cu abnegarea lorŭ.

A ḑisŭ acestea spre liniscea consciinţei sale.

Celŭ mai credinciosŭ fiu alŭ Archidiecesei gr. cat.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.)

TRIESTŬ, 24 Decemvre. — S'a ordonatŭ, ca observaţiunea (carantina) de 24 óre în contra provenienţelorŭ dela litoralulŭ veneţianŭ sĕ dureze de aci încolo cincĭ ḑile. „Lloyd-"ulŭ austro-ungarŭ a sistatŭ circulaţiunea bastimentelorŭ de persóne la Veneţia.

ROMA, 24 Decemvre. — Primarulŭ (sindaco) Veneţiei a adresatŭ o scrisóre foilorŭ principale italiane, în care combate scirile esagerate asupra stărei sanitare în acelŭ oraşŭ, accentuândŭ că de câteva lunĭ încóce s'au întêmplatŭ numai şése casurĭ în Veneţia, carĭ lasă a se conchide că au fostŭ casurĭ de coleră fără tendinţă de a se lăţi mai departe.

ROMA, 24 Decemvre. — Drapelulŭ italianŭ a fostŭ arboratŭ şi în localităţile din jurŭ de Massauah.

DIVERSE.

O mişeliă în statulŭ New-York. — „New-York Herald" istorisesce următórea întêmplare ciudată: O damă tînĕră, din familiă bună, căsătorită în Boston, după ce a visitatŭ pe nisce cunoscuţĭ, a plecatŭ cu trenulŭ la Albany, unde era sĕ se întêlnéscă cu soţulŭ sĕu. Ea era îmbrăcată bogatŭ şi purta diamante Spre séră a trebuitŭ sĕ trécă în altŭ vagonŭ şi ea observă, că doi bărbaţĭ de unŭ esteriorŭ respectabilŭ, întrândŭ cu dênsa în vagonŭ, se aşeḑară lângă ea şi o priveau cam prea cu atenţiune Când era sĕ plătéscă conductorului, unulŭ din cei doi bărbaţĭ ḑise: »Acéstă damă se găsesce în paza nóstră şi noi plătimŭ pentru dênsa.« Dama îşĭ esprimă mirarea şi indignarea de aceste vorbe ale unorŭ necunoscuţĭ ei. Unulŭ din acei bărbaţĭ şopti ceva la urechea conductorului şi acesta întrebă pe damă, cum o chiamă şi care-i era adresa, şi găsi că spusele ei se potrivéu în tocmai cu ale strĕinului. Atuncĭ conductorulŭ ḑise cătră damă: »Sĕ mĕ erţĭ, dómnă, dér aceştĭ domnĭ îmĭ spunŭ, că te conducŭ în asilulŭ de alienaţĭ din Utica. Ei mi-au spusŭ adresa şi numele d tale. Suntŭ sigurŭ, că nu-ţĭ vorŭ face nicĭ unŭ rĕu.« Dama fù aşa de tare cuprinsă de grózĕ, încâtŭ într'adevĕrŭ părea a fi nebună. Ea se miră cum acei ómenĭ au aflatŭ cine era dênsa şi protestă hotărîtŭ ḑicêndŭ, că nu-i cunósce, dér vĕḑŭ că pasagerii nu o credeau, deşi o compătimeau. Ea începù sĕ plângă amarŭ, până ce în fine rĕmase înmărmurită. In Utica cei doi bărbaţĭ se apropiară, spre a o conduce din trenŭ ḑicêndŭ: „Caută sĕ vii cu noi; nu-ţĭ vomŭ face nicĭ unŭ rĕu; suntemŭ prietinii d-tale.« Ea din nou îşĭ esprimă groza, rugândŭ pe pasagerĭ, sĕ o scape, căcĭ este cu minţile întregĭ, dér nimenĭ nu o credŭ. Ea se opuse unŭ momentŭ strigândŭ, apoi căḑù ca leşinată şi fù dusă într'o trăsură. Când sosi trenulŭ la Albany, soţulŭ damei aflà dela conductorŭ, ce se întêmplase. Elŭ luà îndată unŭ trenŭ separatŭ şi plecà la Utica cu conductorulŭ. Acesta cunoscea din întêmplare pe birjarulŭ, cu care plecase dama din staţiă. Astfelŭ fù găsită casa, în care întraseră necunoscuţii. Nu era unŭ asilŭ, ci o casă cu nume rĕu. Proprietarulŭ spuse, că cele trei persóne au luatŭ o cameră, dér cei doi bărbaţĭ au plecatŭ după câtva timpŭ spuindŭ, că dama era obosită şi va sta până diminéţă. Sĕrmana fù găsită într'o stare deplorabilă. Ea fusese cloroformisată în trăsură şi era încă aprópe fără cunoscinţă.

Giuvaericalele şi chiar hainele i periseră. Nu s'a putută da de urma mişeilorŭ.

***

Fernando regele Portugaliei. — Louis Ulbach scrie următórele despre rĕposatulŭ rege Fernando alŭ Portugaliei în »Gil Blas«: »După unŭ prânḑŭ mare ce a datŭ regele în onórea congresului antropologicŭ şi literarŭ, ne amŭ dusŭ cu toţii într'unŭ salonŭ alŭ palatului Ajuda. Amŭ fostŭ cu toţii indispuşĭ, pentru că nu ni s'a datŭ nicĭ voiă, nicĭ ocasiune ca sĕ fumămŭ. Atuncĭ veni regele spre noi şi vĕḑêndu-ne atâtŭ de indispuşĭ, şĭ-a luatŭ cu îndestulire ţigara din gură, ér eu i-am ḑisŭ: »Sire. sunteţĭ crudelŭ. Sciţĭ, că ne-ar plăcé sĕ fumămŭ şi totuşĭ nu ne daţĭ nicĭ o ţigară.« Regele a rîsŭ cu dulceaţă şi a rĕspunsŭ: „Numai acéstă ţigară o am; de aşŭ avé două, cu plăcere ţĭ-aşŭ da una; sĕ veniţĭ însĕ cu toţii în castelulŭ meu de Cintea, acolo vĕ dau ţigărĭ de Havana, de care n'aţĭ mai fumatŭ în Parisŭ." După aceea am vorbitŭ despre egoismŭ. „Vedeţĭ, ḑise regele, eu sunt cu multŭ mai liberalŭ decâtŭ d vóstră; din patria mea, din Germania am venitŭ aicea, ca sĕ iau de soţiă pe regina. Mĭ-am împlinitŭ tóte datorinţele pentru că am datŭ Portugaliei regĭ. Ca regentŭ, în timpulŭ minorenităţii fiului meu, n'am fostŭ mai multŭ decâtŭ celŭ dînteiu supusŭ alŭ lui. După ce am fostŭ liberŭ, am înţelesŭ, cum trebue sĕ-mĭ păstrezŭ libertatea. Am refusatŭ coróna Spaniei, am luatŭ însĕ de soţiă pe femeia, care am iubit'o. Credĭ dér, că nu sunt regele vechiului regimŭ?"

***

O ideă fixă. — Unŭ procesŭ caracteristicŭ s'a pertractatŭ în ḑilele aceste înaintea tribunalului din Parisŭ. Vestitulŭ pictorŭ Heim, care între altele a câştigatŭ şi premiulŭ celŭ mare »Roman« de 50,000 fr. în ḑilele trecute, din causa durerii de capŭ, s'a internatŭ în institutulŭ de cură alŭ d-rului Blanche. Nu peste multŭ timpŭ a părăsitŭ pe deplinŭ sănĕtosŭ acestŭ institutŭ. De atuncĭ însĕ sufere de o ideă fixă. Işĭ închipuesce adecă, că în timpulŭ şederii sale în institutulŭ de cură, unŭ bolnavŭ anume Lucas, a isbutitŭ a esercita o influinţă magnetică asupra lui, de care pe lângă tóte sforţările sale nu póte scăpa. In zadarŭ a părăsitŭ Parisulŭ şi Franţa, influinţa magnetică l'a petrecutŭ în totŭ loculŭ; s'a dusŭ în Elveţia, în Egiptŭ şi în America; încă şi în tunelulŭ S-tului Gotthard a fostŭ supusŭ puterii magnetice a lui Lucas. In sfêrşitŭ 'şĭ-a făcutŭ unŭ cortŭ din sîrmă de ferŭ ca sĕ depărteze dela sine magnetismulŭ. Lucru zadarnicŭ. Nefericitulŭ s'a dusŭ în sfêrşitŭ la tribunalŭ şi a intentatŭ procesŭ în contra lui Lucas, pentru „persecutare magnetică«, ér în contra d-rului Blanche, pentru că permite în institutulŭ sĕu „persecuţia magnetică". Heim prin apĕrare resolută a câştigatŭ simpatia juḑilorŭ, carĭ l'au ţinutŭ de unŭ bărbatŭ inteligentŭ şi distinsŭ. După aceea a cerutŭ voiă, sĕ-i fie permisŭ a şedea pe scaunŭ de cauciucŭ, ca sĕ fie apĕratŭ contra magnetismului. Heim a citatŭ mai mulţĭ martorĭ, între carĭ şi pe intimulŭ sĕu amicŭ Emile Augier. Emile Augier ar fi trebuitŭ sĕ adeveréscă, că a vĕḑutŭ mai de multe orĭ trecêndŭ peste capulŭ lui Heim scintei electrice, însĕ n'a fostŭ în stare sĕ adeveréscă acésta. „Potŭ mărturisi însĕ, ḑise Augier, că adeseorĭ ai suferinţe grozave prietene". Astfelŭ au mărturisitŭ şi ceialalţĭ martorĭ, cu tóte că Heim plângêndŭ i-au rugatŭ, ca sĕ descopere adevĕrulŭ. Tribunalulŭ l'a respinsŭ pe Heim cu procesulŭ sĕu, fiindcă şi elŭ singurŭ a mărturisitŭ, că pe deplinŭ sănĕtosŭ a părăsitŭ institutulŭ de cură alŭ d-rului Blanche. Nefericitulŭ desperatŭ a părăsitŭ sala şi a strigatŭ: „Grozavŭ, dér nu se află nime, care sĕ mĕ scape de influinţa magnetică"?!

***

Colera în Veneţia din Italia. — Fapta, că în Veneţia din Italia a isbucnitŭ colera, astăḑĭ nu se mai póte trage la îndoiélă, cu tóte că autorităţile veneţiane tăgăduescŭ, că esistă acéstă epidemiă şi nicĭ n'au luatŭ mĕsurĭ profilactice în contra acestei epidemii înfricoşate. Despre epidemiă lipsescŭ până acuma scirile positive, guvernulŭ italianŭ tace. Pe vaporulŭ austriacŭ, »Pollux«, când a ajunsŭ acum vr'o două sĕptĕmânĭ din marea mediterană la Veneţia s'a bolnăvitŭ unŭ marinarŭ şi avea simptome ca de coleră. Vaporulŭ numai decâtŭ a părăsitŭ portulŭ dela Veneţia şi a plutitŭ spre Istria. In decursulŭ călĕtoriei a muritŭ marinarulŭ şi cadavrulŭ lui a fostŭ aruncatŭ în mare. Intr'aceea se mai bolnăvirà încă alţĭ trei marinarĭ totŭ cu acelea simptome. Cu tóte acestea vaporulŭ a debarcatŭ într'unŭ portŭ de pe têrmurulŭ Istriei şi marinarii au fostŭ lăsaţĭ, ca sĕ se împrăştie prin mai multe localităţĭ în contra tuturorŭ mĕsurilorŭ sanitare şi casulŭ de mórte s'a ascunsŭ. Numai de vre-o două ḑile au aflatŭ autorităţile despre casurile întêmplate. Indată s'au luatŭ mĕsurĭ sĕ se afle marinarii, dér nu s'a pututŭ. Pentru călcarea carantinei şi a prescripţiunilorŭ sanitare s'au făcutŭ paşii necesarĭ pentru de a se pedepsi culpabilii. Din norocire acestŭ casŭ n'a avutŭ nicĭ o urmare nefericită.

***

Esemplu de rară distragere. — Renumitulŭ fisicŭ Ampère eşi într'o ḑi dela academiă, cufundatŭ în cugetare asupra unei probleme matematice. Până ce percurse strada, găsì cum s'o deslege. Creta, cu care se servise la cursŭ, o avea încă în mână. Din întêmplare vede înaintea sa unŭ pătratŭ negru, asemenea unei table din clasă. Fără se se mai gândéscă, începe a scrie numerĭ pe presupusa tablă până ce o umplù, când deodată tabla începe a se mişca şi a i se depărta. Profesorulŭ Ampère se pornesce după ea, tabla se mişcă totŭ mai iute, în fine obositŭ se opresce Ampère ca sĕ respire şi abia atuncĭ observă, că folosise dreptŭ tablă partea dindĕrĕtŭ a unei trăsurĭ.

***

Ce pagubă! — O tînĕră vĕduvă avusese trei bărbaţĭ şi numai de unŭ anŭ îngropase p'alŭ treilea. Timpulŭ doliului trecuse şi durerea pentru scumpii rĕposaţĭ încă se uşurase fórte multŭ. Când étă că vĕduva se'ntêlnesce cu unŭ căpitanŭ de corabiă, o veche dragoste a ei. Elŭ o însoţi la preumblare şi drumulŭ îi duse la cimitirŭ, acolo unde cei trei bărbaţĭ se odihnéu în pace unulŭ lângă altulŭ sub mormintele cele verḑĭ. »Privesce, Enricŭ«, ḑise ea cătră însoţitorulŭ sĕu, zîmbindŭ cu măhnire şi arĕtândŭ cu mâna cele trei morminte, tu încă ai putea sĕ zacĭ acum în rêndulŭ acestorŭ morminte, décă acum treispreḑece anĭ ai fi avutŭ mai multŭ curagiu!«

BIBLIOGRAFIĂ.

„*Fóia scolastică*«, organŭ pedagogicŭ, literarŭ, scientificŭ şi economicŭ. Apare în 1 şi 15 s. n. a fiăcărei lunĭ. Blaşŭ 1885. Redactorŭ Ioane Germanu. Preţulŭ de prenumĕrare pe unŭ anŭ 3 fl., pe 1/2 anŭ 1 fl. 50 cr. Pentru România 8 lei noi. Broşura din 1 Decemvre nr. 23 cuprinde: „Comunicarea Sânţilorŭ", de G. Munteanu. — Rouseau. „Despre educaţiune". „Educaţiunea copiilorŭ" (urmare) de Ioanŭ Lazarŭ înv în Şimleulŭ-Silvaniei. — „Computulŭ ca obiectŭ de învĕţĕmentŭ în scóla poporală" (urmare) de Toma Simu învĕţ. grăniţerescŭ. — „Scóla superióră de fetiţe din Sibiu". — „Varietăţĭ". — „Bibliografiă"

*

„*Revista catolică*", apare în fiă-care lună. Satu-mare 1885. Directorŭ Dr. Vasiliu Lucaciu. Broşura pe Octomvre cuprinde: 1. Fotografia şi o schiţă biografică a Eminenţiei Sale Card. Ludovicŭ Iacobini. 2, Câteva cuvinte de comentarŭ la Allocuţiunea Sânţiei Sale Leo XIII. 3. Biserica Română. 4. Despre dreptulŭ bisericei şi alŭ statului asupra învĕţămêntului publicŭ. 5. Cronica contimporană. 6. Trei eroi ai carităţei evangelice. 7. Factorii educaţiunei şi instrucţiunei. 8. Credinţa filosofilorŭ biblicĭ. 9. Corespondenţe. 10. Literatură.

*

„*Bunica*" de Bojena Nĕmcová, tradusă din limba boemă de Prof. Dr. Urban Jarnik. Sibiu, 1885. Preţulŭ 1 fl. séu 3 lei esemplarulŭ. — „*Vladŭ şi Catrina*", poveste de Gr. Sima alŭ lui Iónŭ. Sibiu, 1885 Preţulŭ 5 cr. sau 10 banĭ esemplarulŭ. — „*Sfântulŭ Nicolae*", de Matilda Poni. Sibiu, 1885. Preţulŭ 8 cr. sau 16 banĭ esemplarulŭ. — „*Indĕrĕtniculŭ*", poveste de Silvestru Moldovanŭ. Sibiu, 1885. Preţulŭ 8 cr. séu 20 banĭ esemplarulŭ. — „*Pe pămêntulŭ Turcului*" de George Coşbucŭ. Sibiu 1885. Preţulŭ 8 cr. sau 16 banĭ esemplarulŭ. „*Blăstemŭ de mamă*", legendă poporală din jurulŭ Năseudului, de George Coşbucŭ. Sibiu, 1885. Preţulŭ 6 cr. séu 16 banĭ esemplarulŭ.— Tóte acestea suntŭ editate şi tipărite în institutulŭ tipograficŭ „Societate pe acţii."

ULTIME SCIRĬ.

Alaltaerĭ a sositŭ în Bucurescĭ generalulŭ rusŭ Voieicoff, trimisŭ estraordinarŭ alŭ M. S. Impĕratului Alexandru III alŭ Rusiei la principele Alexandru alŭ Bulgariei. Se ḑice, că generalulŭ Voieicoff duce principelui Alexandru o scrisórea autografă din partea Ţarului.

Exminiştrii sêrbescĭ Pirocianin şi Radovicĭ, precum şi profesorulŭ Nicolajevicĭ voiescŭ sĕ convóce în Belgradŭ unŭ meetingŭ, pentru a esercita asupra guvernului o presiune, cu scopŭ d'a reîncepe rĕsboiulŭ.

Cursulu pieţei Braşovu
din 24 Decemvre st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8 40	Vênd.	8.46
Argint românesc	»	8.35	»	8.40
Napoleon-d'orĭ	»	9.94	»	9 98
Lire turcescĭ	»	11.26	»	11 36
Imperialĭ	»	10 22	»	10 32
Galbenĭ	»	5.95	»	5.98
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.00	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	123.—	»	123.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 23 Decemvre st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	100 —	Bonurĭ croato-slavone	103. —
Rentă de hârtiă 5%	91 60	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	149 50	Imprumutulŭ cu premiu ung.	117 60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98 00	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	123.00
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 —	Renta de hârtiă austriacă	82 95
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	110.20	Renta de arg. austr.	83.20
Bonurĭ rurale ungare	103 25	Renta de aurŭ austr.	109.90
Bonurĭ cu cl. de sortare	103 00	Losurile din 1860	139 50
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	103.00	Acțiunile băncei austro-ungare	872 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	102 50	Act. băncel de creditŭ ung.	299.—
Bonurĭ rurale transilvane	103 25	Act. băncel de creditŭ austr.	294 60
		Argintulŭ —. — Galbinĭ împărătescĭ	5 98
		Napoleon-d'orĭ	9 98
		Mărcĭ 100 împ. germ.	61.95
		Londra 10 Livres sterlinge	126.25

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 10 Decemvre st. v. 1885

	Cump.	vênd
Renta română (5%)	86	87
Renta rom. amort. (5%)	91	93
» convert. (6%)	82 1/2	83 1/2
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	29	31
Credit fonc. rural (7%)	102	103
» „ „ (5%)	85 1/2	86 1/2
» » urban (7%)	97	98
» » » (6%)	89	90
» » » (5%)	80	81
Banca națională a României	1030	1160
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de banca	18.	17 1/1
Bancnote austriace contra aurŭ	2.00	2 04

Nr. 542 ex 1885.
a. f. sc. gr.

3–3

Escriere de concursŭ.

In înțelesulŭ Instrumentului fundațiunale (punctulŭ VI. 4. c. alinia din urmă) pentru administrarea fondurilorŭ scolastice ale fostilorŭ grăniţierĭ romanĭ din teritoriulŭ de odinióră alŭ regimentului II. românŭ de margine din Ardealŭ și a conclusului adunării generale a Comitetului grănițărescŭ din 16 Septemvre 1885. la punctulŭ 34. alŭ protocolului de ședință se escrie concursŭ pentru ocuparea postului de profesore pentru musică și cântare la gimnasiulŭ românescŭ greco catolicŭ din Năsĕudŭ și la șcólele normale de prunci și de copile de aici, cu care postŭ e împreunatŭ, după diferința careficațiunei concurențilorŭ:

I. Salariulŭ de 700 fl. v. a. pe anŭ, ca suplente cu dreptulŭ cĕ décă în timpŭ de trei anĭ, și-a împlinitŭ datorințele de profesore la gimnasiulŭ din Năsĕudŭ sĕ pótă înainta la salariulŭ de nouĕ sute (900 fl.) v. a. cu dreptulŭ la pensiune ca la ceialalțĭ profesorĭ ordinarĭ dela acestŭ gimnasiu și adausele decinalĭ, cum se vorŭ statori, după statute de către comitetulŭ administratoriu din cândŭ în cândŭ, pentru acelŭ concurinte, care va comprobá cu documente legalĭ, autentice și valide;

1), prin absolutoriu și atestate de progresŭ séu atestate finalĭ dela vre-unŭ institutŭ superiorŭ pentru instrucțiunea în musică și cântărĭ și anume dela unŭ conservatorŭ, că are capacitatea formală de a dá instrucțiune în tóte instrumentele musicalĭ;

2). Preferință va avea celŭ ce va dovedi că a fostŭ în exercițiu practicŭ și a datŭ învĕțătură din musică și cântare la unŭ gimnasiu séu la una din scólele medie de asemenea categorie cu succesŭ bunŭ în timpŭ de trei anĭ, séu că a esercitatŭ în modŭ practicŭ instruirea în musică la unŭ institutŭ superiorŭ de musică și cântare, séu că după absolvirea conservatoriului a fostŭ totŭ în atâtŭ timpŭ conducĕtorŭ de orchestră militară de musică după lege, orĭ statutŭ, séu ca conducĕtoriu alŭ unei capele de musică din vr'o cetate;

3). Că scie limba română ca limbă de propunere, séu limba nemțéscă, maghiară, francesă orĭ italiană ca limbĭ mijlocitóre pentru învĕțământŭ, avêndŭ celŭ-ce nu scie românesce, în timpŭ de trei anĭ a se supune unui esamenŭ, prin care sĕ dovedéscă că e în stare a'șĭ propune obiectulŭ în limba română;

4). Originea, etatea și religiunea prin carte de botezŭ;

5). Studiele ce le-a mai făcutŭ cumva și că e atâtŭ moralminte, câtŭ și în purtarea sa civică nepĕtatŭ;

6). Testimoniu medicalŭ despre starea sănĕtățeĭ.

II. Salarulŭ de 600 fl. v. a. pe anŭ la concurentele fără una séu mai multe din condițiunile puse mai în susŭ, însĕ acesta numai ca substitutŭ fără dreptŭ de pensiune și de decenale.

III. Comitetului administratorŭ de fondurile scolastice grănițăresci i se reservă însĕ dreptulŭ de a remunerá service estraordinarĭ, după trei anĭ urmate de resultate și succesŭ de totŭ eminente în împărtășirea la scolarĭ a învĕțământului din musică și cântare, séu prin salariu mai mare până la maximulŭ de 900 fl v. a. séu prin înaintarea la gradulŭ de suplentŭ orĭ definitivŭ.

Suplicile concurinții și-le vorŭ adresá la: „Comisiunea administratóre de fondurile scolastice“ din Năsĕudŭ până la **15 Ianuariu 1886**, Călindarulŭ nou la 6 óre séra, căcĭ mai târḑiu nu se vorŭ mai primi și nu se vorŭ subșterne spre desbatere și considerare.

Din ședința comisiunei administratóra de fondurile scolastice.

Năsĕudŭ, 10 Octomvre 1885.

Președintele: ***Ioanŭ Ciocanŭ.***

Secretarulŭ: ***Ioachimŭ Mureșianu.***

Tarifa anunțurilor și insețiunilor.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6.

Pentru inserțiunĭ și reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repețirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repețirĭ de	3— 4 orĭ	10%
„ „ „	5— 8 „	15%
„ „ „	9—11 „	20%
„ „ „	12—15 „	30%
„ „ „	16—20 „	40%
Dela 20 de repețirĭ în susŭ		50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ și reducerĭ și peste cele însemnate mai susŭ.

Anunțămŭ acelorŭ onorațĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885, prin urmare potŭ sĕ aibă colecțiunea întrégă.

Administratiunea »Gaz. Trans.»

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.